

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomanta/diplomantky:	Jiří Novotný
Téma práce:	Profesní etika státních zástupců v České republice
Rozsah práce:	121 744 znaků (68 normostran)
Datum odevzdání práce:	25. 5. 2022

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma není nové, je však bezpochyby aktuální, odborně významné a domácí právní vědou dosud nedostatečně probádané.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Problémem tématu je jeho obrovská šíře. Jejím vlivem by kvalitní zpracování tématu, nota bene na rozsahu 70 normostran, vyžadovalo dekády studia či odborné praxe a zkušeností, které by možná umožňovaly jeho komplexní pochopení a následné uchopení, potřebné zjednodušení a zdůraznění toho nejdůležitějšího. Pro účely závěrečné kvalifikační práce je ale volba takto širokého tématu nešťastná a téměř nutně svádí k přístupu spíše povrchnímu a deskriptivnímu – ten bohužel představuje i slabinu práce (viz k tomu níže).

3. Formální a systematické členění práce

Práce je členěna přehledně a smysluplně. Jednotlivé kapitoly jsou vhodně děleny na další podkapitoly. Určitou výhradu lze vyjádřit k rozsahu jednotlivých kapitol, který ne vždy zcela odpovídá jejich významu v rámci tématu: zatímco věnovat celou pětinu textu (9 ze 45 stran) vymezování obecných pojmů v první kapitole se jeví nadbytečným, stejný rozsah věnovaný jádru tématu v podobě kapitoly 2 nazvané „Profesní etika státních zástupců“ (z níž navíc jen část je věnována etickým zásadám a kodexům) nelze považovat za dostatečný. Zcela logickým se mi pak nejeví zařazení podkapitoly o svobodě projevu státních zástupců do rámce kapitoly o kárné odpovědnosti státního zástupce.

4. Vyjádření k práci

Autor ukazuje solidní pochopení právní úpravy týkající se profesní etiky státních zástupců a zejména kárných řízení s nimi a podává vcelku přehledný souhrn této úpravy. Za zdařilou pak považují závěrečnou kapitolu, která prezentuje statistická data týkající se kárných řízení. Hlavní výtku je ovšem třeba směřovat k tomu, že diplomová práce své téma zpracovává poměrně popisně a povrchně, bez hlubší problematizace jednotlivých dílčích podtémat. Tento problém do jisté míry vyplývá z volby širokého tématu, ale rovněž z nevhodného vymezení cílů práce, a především pak z autorského přístupu k obsahu textu: Téma práce je samo o sobě natolik široké, že je náročným úkolem jej zpracovat co možná komplexně a dokázat přitom formulovat a naplnit dostatečně konkrétní cíle práce. Kvalitě a hloubce zpracování dané materie pak v žádném případě neprospívá autorův rozbíhavý přístup, který práci i jednotlivé kapitoly začíná vždy velmi zešíroka, od nejobecnějších problémů. Určitým způsobem se snaží vyjádřit i k řadě otázek, které jsou samy o sobě velké, vystačily by na samostatnou (a někdy i značně rozsáhlou) práci a s profesní etikou státních zástupců v ČR přitom mají spíše jen dílčí souvislost. Autorova volba zařadit celé samostatné podkapitoly například k vymezení pojmu morálky, vztahu morálky a práva, etiky a morálky, či vývoje výuky profesní etiky v ČR se mi z tohoto důvodu nejeví jako šťastná. Zejména v první kapitole, ale i v kapitolách dalších, se tak nelze zbavit dojmu jistého „okecávání“ a nastavování textu pro téma nadbytečnými úvahami (např. co je dobro a zlo? Jaký je vztah etymologických původů pojmů morálka a etika? Jaké jsou slabiny utilitaristické etiky? Jak pojímá Montesquieu dělbu moci?), které pro navazující teze autora nevytvářejí nijak nutný základ. Části práce, které jsou již skutečně zaměřeny na profesní etiku státních zástupců, pak obsahují především

popis právní úpravy nacházející se v zákoně doplněný o autorovy komentáře, které právní úpravu dílem dovysvětlují a dílem hodnotí. Ne vždy tak ale činí s patřičným odborným základem. Některá nosná a problematická podtémata pak autor jen mírně povrchně otevírá, avšak bohužel se nepouští do jejich podrobnějšího rozboru, který by si v práci daného typu zasloužila. Mezi takové patří třeba otázka nezavilosti státních zástupců a státního zastupitelství (kapitola 2.1) či omezení svobody projevu státního zástupce (kapitola 3.1.1).

Partikulární výhrady pak lze mít k jednotlivým nepřesným či nepřesvědčivým tvrzením:

- Na s. 13 autor vyjadřuje názor, že etymologický základ pojmů „etika“ a „morálka“ je podobný, ne-li stejný, vycházejí z překryvu mezi některými překlady základových slov „mos“ a „ethos“; to se však nezdá odpovídat běžnému fungování etymologie.
- Na s. 19 autor hovoří o „interních předpisech v rámci soustavy, typicky ve formě opatření obecné povahy“; nemám však za to, že by interní předpisy byly obecně právní teorií považovány za OOP.
- Na s. 26 autor vyjadřuje názor, že důstojnost směřuje spíše do oblasti etikety než etiky; to se mi však jeví jako příliš úzké chápání důstojnosti státního zástupce.
- Na s. 30 autor nepřesně píše o „nálezu NSS“.
- Na s. 39 autor vyjadřuje nesouhlas s kritérii ústavního přezkumu vyjádřenými v usnesení I. ÚS 1870/13, svou argumentaci však staví především na nesouhlasu s absencí dvojinstančnosti v kárném řízení. Takto postavená argumentace však nevhodně míchá dohromady otázku vhodnosti (popř. ústavní konformity) právní úpravy kárného řízení s otázkou kritérií ústavního přezkumu.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíle práce jsou formulovány na s. 9, a to natolik široce a ambiciózně, že jejich splnění lze těžko hodnotit. Z pojetí práce lze však dovodit, že autorovy ambice spočívaly ve skutečnosti především v tom kvalitně popsat příslušnou právní úpravu. Jsou-li cíle chápány takto, pak byly naplněny.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Dle obsahu protokolů o automatické kontrole lze mít za to, že práce byla zpracována samostatně. Nelze ovšem přehlédnout, že protokoly o kontrole konstatují cca 4% podobnost s diplomovou prací Nikoly Fiamoli na téma „Kárná odpovědnost státního zástupce“ obhájenou v roce 2019 na Právnické fakultě Masarykovy univerzity. Té se nyní předkládaná práce podobá i svou koncepcí, použitými prameny a zaměřením na některá dílčí témata (např. svoboda projevu SZ či statistiky kárných řízení). Lze proto předpokládat, že autor se uvedenou prací inspiroval, byť jej nepodezřívám z toho, že by z ní doslova opisoval. Bylo by korektní při této míře inspirace uvedenou práci řádně citovat a uvést ji mezi zdroje.
Logická stavba práce	Práce je členěna logicky.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů včetně citací)	Práce se zdroji je v podstatě adekvátní, byť jejich počet je spíše nižší. Práce vychází dominantně z česky psaných zdrojů. Výjimečně se objevují případy, kdy je uváděn konkrétní údaj bez zdrojování (např. informace o povinné výuce profesní etiky v USA na s. 18, tvrzení na s. 29, že

	častým důvodem zastavení kárného řízení je trestní odsouzení státního zástupce, či na s. 30 o tom, že úmyslné zavinění je u kárných deliktů výjimkou.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Téma je zpracováno spíše povrchně (viz výše).
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce netrpí závažnými problémy, autor vhodně pracuje s grafy. Přesto lze nalézt dílčí nedostatky: Vhodnější by bylo zarovnání do bloku; před číslo označující poznámku pod čarou jsou nevhodně zařazovány mezery; číslování stran v obsahu neodpovídá číslování stran v textu.
Jazyková a stylistická úroveň	Práce je psána dostatečně přehledně a srozumitelně, jazyk ovšem místy působí mírně laicky (např. nadužívání budoucího času či spojení „šlo by“) či mírně neobratně. Výjimkou pak nejsou překlepy ani chyby gramatické (chybějící čárky) i pravopisné („Etiky Nikomachovi“, „podnikový právníci“, „pracovní výsledky byly vynikající“).

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

1. Na s. 20 autor správně poznamenává, že zákon nikde explicitně nestanoví nezávislost státního zastupitelství. Lze přesto v zákoně dohledat některá pravidla, která by bylo obsahově možno považovat za garance nezávislosti státního zastupitelství (popř. státních zástupců)?

2. Na s. 31 autor uvádí, že svoboda projevu státních zástupců není nijak omezena, pokud hovoří sami za sebe jako občané a nehovoří jménem úřadu. Je však takové úzké chápání omezení svobody projevu státních zástupců v souladu s § 28 zákona o státním zastupitelství? Nemusí si státní zástupce i tehdy, když hovoří sám za sebe, dát oproti běžnému občanovi větší pozor, aby neohrozil důvěru v činnost státního zastupitelství (popř. v odbornost jeho postupu) a aby nesnížil vážnost a důstojnost funkce státního zástupce?

3. Jak by (de lege ferenda) mola vypadat právní úprava kárného řízení se státními zástupci tak, aby bylo zachováno autorem chválené složení kárných senátů, současně však byla zajištěna dvojinstančnost kárného řízení?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	Dobře

V Praze dne 19. 6. 2022

Jan Chmel
oponent